

A Comparative Study of Indo-Chinese Public Diplomacy in the Arab Countries of Persian Gulf (2001-2021)

Majid Reza Momeni* Assistant Professor, International Relations, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Narges Khangolzadeh Sangroodi Master Student, International Relations, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Abstract

As two emerging Asian powers, India and China, have tried to expand their relations with Arab Countries of the Persian Gulf through public diplomacy which can be a platform for the realization of the foreign policy goals of these two countries. this study tries to address this important question that what are the differences and similarities of public diplomacy between India and China in the Arab countries of the Persian Gulf between 2001 and 2021? The hypothesis in response to this question is that the importance of the concept and position of public diplomacy in order to acquire foreign policy goals and more influence in the region, as well as the use of language, literature and culture are similarities between the two countries; Methods of conducting public diplomacy including the film industry, the Confucius Institute, diaspora activity and the "Belt Road initiative" are the differences of Indo-Chinese public diplomacy. In this study, a comparative method is used to analyze the differences and similarities of public diplomacy between India and China in the Persian Gulf Arab countries. The finding of the research indicates that public diplomacy as the tool of national interests has been in the focus of India and China and this point is important for Iran based on the principle of neighborhood policy.

Keywords: Public Diplomacy, India, China, Persian Gulf, Foreign Policy.

* Corresponding Author: majidreza.momeni@atu.ac.ir

How to Cite: Momeni, M., Khangolzadeh Sangroodi, N. (2023), "A Comparative Study of Indo-Chinese Public Diplomacy in the Arab Countries of Persian Gulf (2001-2021)", *Political Strategic Studies*, 11(43), 107-135.
doi: 10.22054/QPSS.2022.68394.3062

مطالعه مقایسه‌ای دیپلماسی عمومی هند و چین در کشورهای عرب حوزه خلیج فارس (۲۰۰۱-۲۰۲۱)

استادیار روابط بین‌الملل دانشگاه علامه طباطبائی، تهران،
ایران

مجید رضا مومنی *

دانشجوی کارشناسی ارشد روابط بین‌الملل دانشگاه علامه
طباطبائی، تهران، ایران

نرگس خانگل زاده سنگرودی

چکیده

هند و چین بعنوان دو قدرت نوظهور آسیایی همواره کوشش نموده‌اند تا از رهگذر دیپلماسی عمومی، مراودات خود را با کشورهای عرب حوزه خلیج فارس بسط دهند که این مهم می‌تواند بستر ساز تحقق اهداف سیاست خارجی این دو کشور باشد. از این‌روی این پژوهش می‌کوشد به این پرسش اساسی بپردازد که وجوه افتراق و اشتراک دیپلماسی عمومی هند و چین در کشورهای عرب حوزه خلیج فارس بین سال‌های ۲۰۰۱-۲۰۲۱ کدامند؟ فرضیه این است که اهمیت مفهوم و جایگاه دیپلماسی عمومی به منظور پیشبرد اهداف سیاست خارجی و نفوذ بیشتر در منطقه و همچنین کاربرد زبان، ادبیات و فرهنگ از وجوه اشتراک دو کشور محسوب می‌شود، در حالیکه وجوه افتراق در روش‌های اعمال دیپلماسی عمومی مشتمل بر صنعت فیلم‌سازی، موسسه کنفوسیوس، فعالیت دیاسپوریک، ابتکار کمربند-راه می‌باشد. این پژوهش از روش مقایسه‌ای استفاده نموده تا وجوه افتراق و اشتراک دیپلماسی عمومی هند و چین در حوزه کشورهای عرب خلیج فارس احصا و تحلیل شود. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که دیپلماسی عمومی بعنوان ابزاری در راستای منافع ملی، همواره مورد توجه دو کشور چین و هند بوده است که شناخت این مسئله بنا بر اصل سیاست همسایگی برای جمهوری اسلامی ایران حائز اهمیت می‌باشد.

واژگان کلیدی: دیپلماسی عمومی، هند، چین، خلیج فارس، سیاست همسایگی.

مقدمه

خلیج فارس از طریق تنگه هرمز و دریای عمان به اقیانوس هند و دریای عرب راه دارد و محور مواصلاتی میان اروپا، افریقا، آسیای جنوبی و جنوب شرقی است. کارویژه مرکز ارتباطی بودن بین سه قاره و دارا بودن منابع غنی، موجب شده که از دیرباز مورد توجه قدرت‌های بزرگ و صنعتی پهنه هستی بخصوص هند و چین بعنوان قدرت‌های نوظهور قرار گیرد. خلیج فارس و کشورهای عرب حوزه آن بویژه عربستان سعودی و امارات متحده عربی به دلایل تجاری و اقتصادی مورد توجه چین نیز بوده‌اند؛ بعلاوه، کشورهای عرب خلیج فارس با دارا بودن کالای استراتژیک نفت، جایگاه ممتازی را نزد چین به خود اختصاص داده‌اند. نظر به اهمیت کشورهای عرب خلیج فارس، دو کشور هند و چین همواره کوشیده‌اند که حضور و نفوذ خود بر این کشورها را تداوم بخشند. یکی از راه‌های بسط نفوذ در این کشورها، کاربست دیپلماسی عمومی توسط هند و چین است که می‌تواند بستر ساز منافع متعدد سیاسی، فرهنگی، اقتصادی باشد. دیپلماسی عمومی در عرصه روابط بین‌الملل، از جمله ابزارهای نوین تعاملات میان دولت‌ها می‌باشد که همواره کشورها جهت تحقق منافع خود به آن متوسل می‌شوند. دولت‌ها بعنوان مهم‌ترین کنشگران عقلایی نظام بین‌الملل، همواره به دنبال بیشینه‌سازی قدرت و منفعت خود می‌باشند و دیپلماسی، مطلوب‌ترین سازوکار نائل شدن به این هدف است، چرا که متضمن بیشترین سود و کمترین میزان تهدید است.

اهمیت این پژوهش از سه بعد قابل تامل است؛ بعد اول آنکه مفهوم دیپلماسی عمومی دارای ماهیت و کارویژه‌ای مهم و حیاتی است چرا که یکی از عناصر کسب قدرت در جهان مدرن می‌باشد، بعلاوه اثرگذاری و ماندگاری دیپلماسی عمومی پایدارتر و همچنین متضمن کمترین میزان خطر و بیشترین میزان سود و نفوذ است؛ بعد دوم آنکه این پژوهش به لحاظ بداعت موضوع قابل تامل است؛ چرا که تاکنون در حوزه دیپلماسی عمومی هند و چین، مطالعه‌ای با رویکرد مقایسه‌ای صورت نگرفته است. با مروری بر پژوهش‌های انجام شده در این عرصه می‌توان بر این مدعا صحه گذاشت؛ بنابراین رویکرد نوآورانه پژوهش، آن را حائز اهمیت می‌کند؛ بعد سوم شامل این نکته می‌شود که مطالعه دو کشور مهم آسیایی که در حال خیزش و رشد می‌باشند، مهم است. جمهوری اسلامی ایران باید به درک مناسبی از جایگاه و میزان قدرت نرم کشورهای مهم آسیایی برسد تا بتواند

ضمن اتخاذ موضع مناسب در تعامل با آن کشورها، نکات مثبت و منفی رویکرد آنان را درک کند و با پی‌بردن به این نکات بتواند نقشه راهی جهت ارتقای دیپلماسی عمومی خود تدوین کند.

هدف اصلی پژوهش، یافتن نقاط اشتراک و افتراق دیپلماسی عمومی دو کشور در تعامل با کشورهای عرب حوزه خلیج فارس می‌باشد. در این راستا تلاش می‌شود تا به این پرسش اساسی پرداخته شود که وجوه اشتراک و افتراق دیپلماسی عمومی دو کشور هند و چین در کشورهای عرب حوزه خلیج فارس از سال ۲۰۰۱ تا ۲۰۲۱ کدامند؟ فرضیه مطرح در پاسخ به این پرسش این است که اهمیت مفهوم و جایگاه دیپلماسی عمومی به منظور پیشبرد اهداف سیاست خارجی و نفوذ بیشتر در منطقه و همچنین کاربرد زبان، ادبیات و فرهنگ از وجوه اشتراک دو کشور محسوب می‌شود، در حالیکه وجوه افتراق در روش‌های اعمال دیپلماسی عمومی مشتمل بر صنعت فیلم‌سازی، موسسه کنفوسیوس، فعالیت دیاسپوریک، ابتکار کمر بند - راه می‌باشد. در این مقاله از روش مقایسه‌ای استفاده شده تا وجوه افتراق و اشتراک دیپلماسی عمومی هند و چین در کشورهای عرب حوزه خلیج فارس احصا شود. در روش مقایسه‌ای ابتدا وضع موجود توصیف می‌شود و سپس بعد از احصا وجوه افتراق و اشتراک دو کشور، موضوع پژوهش مورد تحلیل و بررسی قرار می‌گیرد. در این پژوهش نیز پس از بررسی پیشینه پژوهش به چارچوب نظری و مبانی مفهومی مقوله دیپلماسی عمومی پرداخته شده و در بخش‌های بعدی موضوع پژوهش مورد بررسی قرار گرفته تا در نهایت وجوه افتراق و اشتراک آنها در کاربست دیپلماسی عمومی در منطقه مذکور احصا و تحلیل شود.

پیشینه پژوهش

دیپلماسی عمومی از جمله موضوعاتی است که همواره مورد توجه کشورها در حوزه روابط بین‌الملل قرار گرفته است؛ بطور کلی مجموعه آثار و پژوهش‌های مرتبط با عنوان این مقاله را می‌توان به سه دسته تقسیم کرد:

- پژوهش‌هایی که به مفهوم، تعریف، ابزار و انواع دیپلماسی عمومی پرداخته‌اند که در این زمینه، پژوهش‌های متعددی به رشته نگارش و تحریر درآمده است. در واقع در این آثار بیشتر، دیپلماسی عمومی و شیوه‌های اعمال آن مطرح نظر قرار گرفته است.

پژوهشکده اطلاعات و امنیت در کتابی با عنوان (دیپلماسی عمومی) به ارائه اطلاعاتی در خصوص تاریخچه دیپلماسی عمومی پرداخته است. شیخ‌الاسلامی و نوری در کتابی با عنوان (دیپلماسی عمومی) ضمن ارائه تاریخچه کلی و تعریفی در زمینه دیپلماسی عمومی، انواع مختلف آن مشتمل بر گوش دادن، تسهیل، مبادله فرهنگی و ... را نیز مطرح نظر قرار داده‌اند. هادیان و احدی در پژوهشی با عنوان (جایگاه مفهوم دیپلماسی عمومی) به ابزارهای مختلف و متنوع دیپلماسی عمومی مشتمل بر شبکه‌های ارتباطی و رسانه و برند ملی پرداخته است.

• پژوهش‌هایی که به بررسی دیپلماسی عمومی هند پرداخته‌اند؛ در این زمینه مجموعه آثار موجود غالباً به زبان انگلیسی یافت می‌شود. مزومدار^۱ در مقاله (دیپلماسی عمومی هند در قرن بیست و یکم؛ عناصر، اهداف و چالش‌ها)^۲ بصورت کلی به بررسی دیپلماسی عمومی هند پرداخته است. کوماث^۳ در مقاله‌ای با عنوان (محل در دیپلماسی عمومی؛ مطالعه‌ای در مورد غوطه‌وری فرهنگی و اثرات آن بر خدمات خارجی هندی)^۴ مسائلی در خصوص دیپلمات‌های هندی و وظایف‌شان و همچنین ارتباطات دیاسپوریک را مطرح نظر قرار داده است.

• پژوهش‌هایی که به بررسی دیپلماسی عمومی چین پرداخته‌اند که در این حوزه نیز غالب پژوهش‌ها به زبان انگلیسی است و در ادبیات فارسی، پژوهش‌های اندکی در این حوزه به نگارش درآمده است. در زیر به چند مورد مرتبط به پژوهش پرداخته می‌شود. مترگار^۵ در مقاله (کنش متقابل رسانه‌ای چین؛ دیپلماسی عمومی و روابط چین و ایالات متحده)^۶ به بررسی مجموعه اقدامات و شیوه‌های دیپلماسی عمومی جمهوری خلق چین پرداخته و در این راستا بر حوزه تبادلات تحصیلی و فرهنگی، اهتمامش را استوار کرده است. چن و وی‌ها^۷ در مقاله (آیا موسسات کنفوسیوس سنگ بنا یا موانعی برای

1. Mazumdar

2. India's Public Diplomacy in the Twenty-first Century; Components, objectives and Challenges

3. Komath

4. Localities in Stste Diplomacy; A Study on Cuttural Immersion and Its Effects on the Indian Foreign Service

5. Metzgar

6. The Chinese Media Reciprocity Act; Public Diplomacy and the Us-Chinese Relationships

7. Chen & Wei Ha

دانشجویان خارجی در چین هستند؛ مطالعه تجربی ۱۹۰ کشور (۱۹۹۹-۲۰۱۵)^۱ به بررسی تاثیر موسسه کنفوسیوس بر دانشجویان بیگانه اهتمام داشته است و در این راستا به ارائه چندین مدل تجربی پرداخته است.

با بررسی مجموعه مقالات و کتب نوشته شده در قرابت با عنوان این پژوهش می‌توان دریافت که در خصوص دیپلماسی عمومی هند و چین، پژوهشی با رویکرد تطبیقی - بالادست به زبان فارسی - صورت نگرفته است؛ بنابراین می‌توان اذعان داشت که عنوان مقاله، نوآورانه است چرا که علاوه بر بررسی دیپلماسی عمومی دو کشور به مقایسه ابزار و شیوه‌های دیپلماسی عمومی هند و چین در کشورهای عرب خلیج فارس پرداخته شده است و این موضوع، مقاله را از سایر نگارش‌های انجام شده در این عرصه متمایز می‌کند و کاملاً نوآورانه می‌باشد. در بخش بعدی پژوهش به مفهوم دیپلماسی عمومی پرداخته می‌شود تا درک بهتری از تحلیل داده‌ها حاصل گردد.

چارچوب نظری

در عرصه روابط بین‌الملل هرگاه بحث دیپلماسی مطرح می‌شود، اذهان به سمت تفکرات لیبرالیستی سوق می‌یابد که می‌توان علت این امر را در نگاه خوش‌بینانه متمر ثمر بودن گفتگو و مفاهیم دانست. مطالعات روابط بین‌الملل ریشه در اندیشه‌های لیبرالیسم دارد؛ با صلح ورسای در سال ۱۹۱۹ بحث مشارکت در زندگی جهانی، حفظ صلح از طریق سازمان‌های بین‌المللی، منافع برابر و امنیت دسته جمعی مطرح شد. از مهم‌ترین وجوه اندیشه‌های لیبرالیستی می‌توان به باور به امکان تحول در روابط بین‌الملل به شکل همکاری، کاهش تعارضات و نیل به صلح جهانی یاد کرد که این وجوه با تاکید بر صلح و همکاری، ذهن بشر را به سمت و سوی دیپلماسی سوق می‌دهد (جعفری و ذوالفقاری، ۱۳۹۶: ۷۷). پس از جنگ سرد دیپلماسی طبقه‌بندی شده است و هر کشور در راستای سیاست کلی خود نوعی و یا انواع خاصی از دیپلماسی را برمی‌گزیند بویژه پس از دهه ۱۹۹۰ شاهد تحولات نظام بین‌الملل و تمرکز کشورها به دیپلماسی و بالادست دیپلماسی عمومی هستیم که هند و چین از جمله کشورهایی می‌باشند که در راستای سیاست کلی خود دیپلماسی عمومی را شکل داده و جهت تحقق منافع آن را بکار بسته‌اند.

---

1. Are Confucius Institutes Building Blocks for Foreign Students in China; An Empirical Study of 190 Countries (1999-2015)

برای بررسی دیپلماسی عمومی از دیدگاه لیبرالیسم لازم است که ابتدا به مفهوم دیپلماسی عمومی، تعاریف، انواع و ابزار آن پرداخته شود.

دیپلماسی در طول تاریخ، یکی از مهم‌ترین ابزار کشورها جهت نیل به منافع ملی‌شان بشمار می‌آید ولی این ابزار منحصر در دست دولت و بازیگران دولتی قرار داشت اما اکنون این گونه نیست؛ در عصر ارتباطات که جهانیان شاهد بهم‌پیوستگی جوامع و مصالح بشری هستند و افکار عمومی به یکی از مهم‌ترین مولفه‌های دنیای سیاست تبدیل شده است؛ دیگر، بازیگران دولتی نمی‌توانند یکه‌تازی کنند بعلاوه باید سازوکاری جهت پاسخگویی به این نیاز و تامین مصالح ملی کشورها تنظیم شود. از این‌رو کشورها از دیپلماسی سنتی عبور کرده و به دیپلماسی عمومی متمایل شده‌اند (هادیان و احدی، ۱۳۸۸: ۸۸-۹۱). مدت مدیدی است که ملت‌ها تشخیص داده‌اند مدیریت برداشت‌هایی که در ذهن شهروندان، دولت‌ها و سایر کشورها از آنها شکل می‌گیرد، حائز اهمیت است. واژه دیپلماسی، واژه‌ای نوین در عرصه دیپلماتیک و سیاست بین‌الملل می‌باشد اما از قدمتی دیرینه برخوردار است، چرا که کلیه فعالیت‌هایی که انسان‌ها در طول تاریخ برای مدیریت افکار انجام داده‌اند، نمود اولیه دیپلماسی عمومی است هرچند نام دیپلماسی عمومی به آن اطلاق نمی‌شود (شیخ‌الاسلامی و نوری، ۱۳۹۶: ۱۰-۹). دیپلماسی عمومی نخستین بار در سال ۱۹۶۵ توسط ادmond گیلیون^۱ -کارمند سابق وزارت خارجه آمریکا و رئیس وقت مدرسه حقوق و دیپلماسی فلچر^۲ در دانشگاه تافتس^۳ - مورد استفاده قرار گرفت. در مراسمی که طی آن «مرکز دیپلماسی عمومی ادوارد مورو» افتتاح گردید (خسروی، رزمجو، شبکلانی، ۱۳۹۳: ۱۲۹)، در آن زمان دفترچه راهنمای مرکز مورو «دیپلماسی عمومی را تلاشی برای پرورش افکار عمومی در کشورهای دیگر و تعامل گروه‌ها و منافع خصوصی یک کشور؛ گروه‌ها و منافع خصوصی کشور دیگر... و جریان اطلاعات و ایده‌ها در فراسوی مرزها تعریف کرد» (پژوهشکده اطلاعات و امنیت، ۱۳۸۷: ۱۰۰).

در خصوص تعریف دیپلماسی، دسته‌بندی متفاوتی از نظریات وجود دارد؛ برخی آن را نحوه نفوذ بر مردم و افکار عمومی جوامع سایر کشورها می‌دانند، برخی دیپلماسی

---

1. Edmond Gillion
2. Fletcher School of Law and Diplomacy
3. Taffts University

عمومی را بعنوان مطلوب‌ترین وسیله ایجاد تفاهم میان مردم در صحنه روابط بین‌الملل و برخی آن را بخشی از سیاست خارجی و ابزاری جهت نیل به اهداف ملی می‌دانند (رحمانی، ۱۳۹۳: ۷۱). در واقع دیپلماسی عمومی که برای اولین بار در سال ۱۹۶۵ بکار گرفته شد به معنای فرایندی بود که در آن بازیگران به دنبال تحقق اهداف سیاست خارجی خود از طریق جذب کردن مردم خارجی و افکار عمومی بودند (کوهکن و نزاکتی، ۱۳۹۳: ۲۱۳). دیپلماسی؛ هنر و فن اداره سیاست خارجی، تنظیم روابط بین‌الملل و حل و فصل اختلافات به طرق مسالمت‌آمیز می‌باشد.

در دنیای امروزی به فراخور مقتضیات، دستخوش دگرگونی شده به گونه‌ای که ما امروزه نظاره‌گر چهار نوع دیپلماسی از سوی کشورهای جهان هستیم. دیپلماسی پنهان، دیپلماسی آشکار، دیپلماسی عمومی و دیپلماسی خط دو^۱. دیپلماسی سنتی محدود به دیپلماسی آشکار و پنهان بوده و یکجانبه است به گونه‌ای که اطلاعات و پیامدها بین همه اقشار پخش می‌شود (پورحسن، ۱۳۹۰: ۱۴۵). جان کلام، دیپلماسی عمومی در پی آن است که با تحت تاثیر قرار دادن شهروندان یک کشور و تغییر نگرش آنان، بر رفتار و سیاست‌هایشان اثر بگذارد (هادیان و احدی، ۱۳۸۸: ۹۵-۸۸). دیپلماسی انواع و اشکال گوناگونی دارد، جوزف نای انواع دیپلماسی را بدین شرح تقسیم می‌کند: ۱- دیپلماسی عمومی کوتاه‌مدت؛ این شکل از دیپلماسی عمومی، شامل آمادگی برای مقابله با بحران‌های اجتماعی است، ۲- دیپلماسی میان‌مدت؛ فعالیت‌هایی از قبیل ارتباطات و برنامه‌هایی را که طی یک دوره معین برای پیشبرد یک سیاست مشخص حکومتی طراحی می‌کنند، در دامنه فعالیت‌های دیپلماسی بلندمدت گنجانده می‌شود، ۳- دیپلماسی بلندمدت؛ در راستای تحقق دیپلماسی بلندمدت، گسترش روابط وسیع و بلندمدت با افراد کلیدی از طریق بورس‌های تحصیلی، سمینارها، مبادله‌ها، آموزش و دسترسی به کانال‌های رسانه‌ای می‌باشد (شیخ‌الاسلامی و نوری، ۱۳۹۶: ۹۴-۹۲). فیشر نیز انواع دیپلماسی عمومی را به این صورت دسته‌بندی می‌کند؛ الف- گوش دادن^۲؛ فیشر معتقد است که گوش دادن مختارانه به دیگران می‌تواند به خودی خود، عملی موثر در دیپلماسی عمومی باشد، ب- تسهیل^۳؛ شامل در اختیار قرار دادن ابزار مورد نیاز دیگران به

-
1. Track II Diplomacy
  2. Listening
  3. Facilitation

آنان، جهت نیل به اهداف‌شان می‌باشد، پ- ایجاد شبکه‌ای با روابط بلندمدت؛^۱ در این راستا افراد با نفوذ شناسایی و با آنها ارتباطاتی برقرار می‌شود، ت- تبادل فرهنگی؛^۲ بصورت مبادله افراد، کالاها، ایده‌های فرهنگی در رابطه‌ای متقارن، انجام می‌شود، ث- دیپلماسی فرهنگی؛^۳ شامل اقدامات یک ملت برای ترویج زبان ملی، تعیین سیاست‌ها و دیدگاه‌های خویش، نقل کردن داستان خود برای بقیه جهان می‌شود، ج- سخن‌پراکنی؛^۴ این مورد شامل بیان دیدگاهی خاص می‌باشد و جهت باورپذیری باید نوعی توازن میان دیدگاه شخصی و محتوای پیام برقرار شود و چ- پیام‌رسانی مستقیم؛^۵ به منظور تحقق اهداف خاص است و سعی می‌کند حتی‌الامکان کمترین فضا را برای ارائه تفاسیر بدیل باقی بگذارد (شیخ‌الاسلامی و نوری، ۱۳۹۶: ۹۸-۹۶).

در خصوص ابزارهای دیپلماسی عمومی می‌توان گفت بسیار متنوع می‌باشند؛ برخی معتقدند که اقناع مهم‌ترین ابزار و دستاورد دیپلماسی است؛ پیشنهاد پاداش و تهدید به مجازات نیز در بین ابزارهای دیپلماسی هستند که می‌تواند مستقیم و از راه کارگزاران سیاست خارجی و غیرمستقیم از طریق رسانه‌ها انجام پذیرد (رضایی، ۱۳۹۳: ۱۶۶). عده دیگری از صاحب‌نظران نیز معتقدند ابزارهای دیپلماسی عبارتند از: الف- شبکه‌های ارتباطی و رسانه، ب- برندملی (برندسازی) (هادیان و احدی، ۱۳۸۸: ۹۷-۹۶). با توجه به تعاریف، انواع و ابزارهای دیپلماسی عمومی می‌توان چنین استنباط کرد که اساس دیپلماسی عمومی همواره بر اقناع، گفتگو و مفاهمه استوار است که این مولفه‌ها از مهم‌ترین پایه‌های نظری لیبرالیسم نیز می‌باشند؛ چرا که از دیدگاه لیبرال‌ها صلح در صورتی میسر می‌شود که گفتگو شکل گیرد، این نکته پایه و اساس دیپلماسی عمومی می‌باشد.

1. Building Networks or Long Term Relationships
2. Cultural Exchange
3. Cultural Diplomacy
4. Broadcasting
5. Direct Messaging

دیپلماسی عمومی چین در کشورهای عرب حوزه خلیج فارس

فرمول‌بندی "چین در حال ظهور"^۱ در خاورمیانه در حال شکل‌گیری است که برخی آن را برگرفته از مشکلات ایالات متحده در این منطقه قلمداد می‌کنند. واقعیت حاکی از آن است که چین و ایالات متحده همواره در منطقه خاورمیانه و بالاخص کشورهای عرب خلیج فارس درگیر نوعی رقابت اجتناب‌ناپذیر می‌باشند (Dursey, 2019: 53). علاوه بر مسئله رقابت با ایالات متحده، چین با مصرف رو به افزایش خود در ۲۰۱۳ به بزرگترین واردکننده نفت جهان تبدیل شد و بدین منظور این کشور حرکت جدی را برای گسترش نقش خود در کشورهای هدف آغاز کرد (Horesh, 2016: 71). در خصوص دیپلماسی عمومی، چینی‌ها اغلب از واژه Xuan Chan به معنای تبلیغاتی مرتبط با فعالیت‌های نرم مانند اخبار، شکل‌دهی کلی ایدئولوژیکی و یا حتی تبلیغات بکار می‌رود. سطوح تبلیغات داخلی و خارجی چین به معنای ترویج تصویر چینی در دفاع از کشور می‌باشد. سیستم تبلیغاتی دولت چین در داخل این کشور بسیار تاثیرگذار واقع شده است اما واقعیت این است که دیپلماسی عمومی چین بصورت کلی ضعیف عمل کرده است. یکی از دلایل این امر، رویه دولت چین در ترکیب تبلیغات داخلی و خارجی است؛ عبارتی چین به دلیل تلفیق رویه تبلیغاتی خود در داخل و خارج از کشور، نتوانسته به صورت موفق در عرصه تبلیغاتی عمل کند. رویه دیپلماسی عمومی چین مانند رویه دیپلماتیک فرانسه بیشتر تاکید بر تبادل فرهنگی یا دیپلماسی فرهنگی دارد. این امر عمدتاً به این دلیل است که فرهنگ چینی بسیار توسعه یافته است در حالی که رسانه این کشور هنوز به انسجام و یکپارچگی لازم نرسیده است. در زمینه مبادلات فرهنگی نیز چین موفق به اجرای برخی همایش‌ها شده است که عبارتند از: الف- همایش فرهنگی چین و فرانسه در سال ۲۰۰۴، ب- تبادل فرهنگی - ملی چین و روسیه در سال ۲۰۰۵ و پ- تبادل فرهنگی چین و هند در سال ۲۰۰۶ (Wang, 2008: 259).

یکی از مهم‌ترین عرصه‌های تعاملات چین با کشورهای عرب خلیج فارس شامل روابط اقتصادی چین با کشورهای عرب خاورمیانه یا ابتکار "یک کمربند و یک جاده"^۲ در سال ۲۰۱۳ می‌شود که بعدها به ابتکار "کمربند و جاده"^۳ تغییر کرد (Chaziza,

1. China's Emerging Middle East Strategy
2. "One Belt One Road" Initiative (OBOR)
3. "Belt and Road" Initiative (BRI)

1-2: 2020). این طرح دیدگاهی بود که توسط رئیس جمهور چین، شی جین پینگ، بعنوان تلاشی برای احیای مسیر ابریشم پیشامدرن در نظر گرفته و تدوین شد تا پیوندهای اقتصادی غرب آسیا با چین را از طریق پروژه‌های زیرساختی تقویت کند (Ehteshami & Horesh, 2018: 1). در سومین اجلاس جامع هجدهمین کمیته مرکزی حزب کمونیست^۱، پکن خاورمیانه را بعنوان «منطقه همسایه»^۲ تعیین کرد که نشان دهنده قرارگرفتن خاورمیانه در صدر اولویت‌های ژئواستراتژیک چین در منطقه می‌شود. چین بصورت رسمی مشخص کرد که کشورهای خاورمیانه بخشی از ابتکار کمربند و جاده می‌باشند و در این راستا این کشور، سرمایه‌گذاری‌های خود را در منطقه افزایش داده است که این طرح‌های سرمایه‌گذاری در زمینه انرژی، زیرساخت‌ها، انرژی هسته‌ای، کشاورزی و امور مالی می‌باشد (Chaziza, 2020: 1-2). چنین به نظر می‌رسد که چین به دنبال کسب نفوذ و رخنه در کشورهای مورد نظر برای نیل به مقصود خود می‌باشد و در این مسیر همواره متوسل به سازوکارهای دیپلماتیک - بالادست دیپلماسی عمومی - شده است.

اخیرا دیپلماسی فرهنگی و دیپلماسی عمومی چین توجه روزافزون جامعه بین‌المللی را به خود برانگیخته است و به مثابه ابزاری برای کسب قدرت سیاسی چین در بسیاری از کشورهای جهان متمر ثمر واقع شده است (Lioring, 2010: 32). در این راستا می‌توان اذعان داشت که چین در یکی از راهکارهای کاربست دیپلماسی عمومی که تبادلات دانشجویی و علمی است نیز اقداماتی انجام داده است؛ عبارتی جمهوری خلق چین در زمینه تبادلات علمی - فرهنگی (که از زیرمؤلفه‌های دیپلماسی عمومی می‌باشد)، اقدام به تاسیس موسسه کنفوسیوس^۳ کرده که توانسته است مساعدت چشمگیری به ارتقای سطح دیپلماسی عمومی و اقتصادی این کشور بنماید. در ۲۷ سپتامبر ۲۰۱۴، اولین جشن موسسه کنفوسیوس در مقر آن در شهر پکن و همچنین در سایر موسسات کنفوسیوس گردهاگرد جهان به مناسبت دهمین سالگرد تاسیس منعقد شد. این موسسه در سال ۲۰۰۴ م. شکل گرفت (Harting, 2015: 243). در واقع بیش از یک دهه گذشته، چین پروژه موسسات کنفوسیوس را در تلاشی برای ترویج زبان و فرهنگ چینی در سطح بین‌المللی

1. Third Plenary session of the 18th Central Committee of Communist
2. Neighbor Region
3. Confucius Institution

راه‌اندازی کرد؛ برخی معتقدند که این پروژه با معرفی شیوه‌های دیکتاتورمآبانه کمونیستی بوجود آمد (Yuan, Guo, Zhu, 2016: 335). علاوه بر این چین سومین کشور بزرگ جهان برای تحصیلات در خارج از کشور است و دو دلیل اصلی برای این امر وجود دارد: اول اینکه قدرت اقتصادی چین با سرعت بالایی در حال توسعه است و نفوذ بین‌المللی آن بهبود یافته است؛ دوم آنکه دولت چین، بین‌المللی کردن آموزش عالی را یک اولویت ملی می‌داند (Chen & Ha, 2020: 236).

بصورت کلی طرح کمربند و جاده و موسسات کنفوسیوس دو بازوی اجرایی چین در کشورهای هدف می‌باشند. چین از طریق ایجاد مفاهیم و گفتگو تلاش می‌کند تا طرح کمربند و جاده را برنامه‌ای - برای توسعه خود و سایر کشورهای عربی معرفی کند و در حال حاضر نیز آن را در عربستان، یمن، کویت و ... بکار بسته است؛ این مجرای اقتصادی امید به انتفاع اقتصادی متقابل می‌تواند در زمینه دوستی و نزدیکی چین و کشورهای عرب خلیج فارس را فراهم کند. بازوی دوم اجرایی چین موسسات کنفوسیوس می‌باشد که علاوه بر کشورهای هدف در هند نیز ریشه دوانده است. در این موسسات چین از طریق برگزاری نمایش‌ها، فیلم‌ها، برگزاری ملاقات با دانشمندان برجسته یا برگزاری دوره‌های رایگان برای بهترین چینی‌آموزان سعی می‌کند که فرهنگ و زبان چینی را ترویج نماید تا زمینه تعمیق تفاهم و آشنایی ملت‌ها با چین فراهم شود. با توجه به مطالبی که در خصوص دیپلماسی عمومی چین در این پژوهش بیان شد، واضح است که چین همواره کوشش کرده تا از رهگذر دیپلماسی عمومی برای نیل به اهداف سیاست خارجی خود در کشورهای عرب حوزه خلیج فارس مبادرت کند. برای تجزیه و تحلیل دقیق‌تر موضوع پژوهش در بخش بعدی به دیپلماسی عمومی هند در کشورهای عرب حوزه خلیج فارس پرداخته می‌شود.

دیپلماسی عمومی هند در کشورهای عرب حوزه خلیج فارس

با عنایت ویژه‌ای که هند به خلیج فارس به لحاظ اقتصادی، دیاسپوریک و سرمایه‌گذاری دارد، دور از ذهن نیست که این کشور از رهگذر دیپلماسی عمومی خود در صدد تحقق اهداف راهبردی خود در منطقه باشد. تاکید دولت هند بر دیپلماسی عمومی قبل از دوره

نخست وزیر مودی^۱ بوده است؛ پس از به قدرت رسیدن نارندرا مودی در سال ۲۰۱۴، کاربست قدرت نرم و دیپلماسی عمومی مورد اقبال بیش از پیش دولت هند قرار گرفت. نخست وزیر مودی به کاربست موثر مولفه‌های قدرت نرم هند از رهگذر مدیریت موثر رسانه و استفاده هوشمندانه از رسانه‌های اجتماعی مبادرت کرد. از آغاز قرن بیست و یکم، هند منابع عظیمی را در دیپلماسی عمومی، برای ارتقای قدرت نرم خود سرمایه‌گذاری کرد. هند از رویکردهای جدید دیپلماسی عمومی برای نیل به مقاصد سیاسی‌اش بهره می‌برد. تمرکز هندی‌ها بر عرصه دیپلماسی عمومی پاسخی است نسبت به رشد روزافزون قدرت نرم چین و همچنین متأثر از تغییر نگرش نخبگان در سیاست خارجی در مورد استفاده از رسانه‌های اجتماعی جدید می‌باشد (Hang Nga & Hong, Quang, 2021: 291-292).

در ۸ ژوئیه ۲۰۱۰، وزارت امور خارجه هند^۲ اولین توئیت خود را ارسال کرد؛ این اقدام از جمله اقدامات نوآورانه هند در راستای بهره‌وری از رسانه‌های محبوب اجتماعی و استفاده از وبسایت‌ها برای ارتقای دیپلماسی عمومی بوده است؛ از این زمان، وزارت امور خارجه هند وبسایت جدید برای دیپلماسی عمومی هند افتتاح کرد؛ مجموعه‌ای از ویدیوها در یوتیوب و مجموعه‌ای از عکس‌ها در فلیکرها^۳، در این زمینه توسط هند منتشر شده است. همچنین هند صفحه اختصاصی فیس‌بوک را راه‌اندازی و مرکز مطالعات رسانه دانشگاهی را بوجود آورد که در مرکز مطالعات رسانه دانشگاهی، اولین نشست را در مورد رویه دیپلماسی عمومی برگزار کرد. این مجموعه اقدامات در فضای مجازی، تنها بخشی از ابتکارات نوآورانه هند می‌باشد؛ سایر اقدامات در این عرصه بدین شرح است: الف- اختصاص دادن بخشی اداری با عنوان دیپلماسی در درون دستگاه وزارت امور خارجه هند در می ۲۰۰۶ (که حاکی از درجه اهمیتی است که هند برای دیپلماسی عمومی قائل می‌باشد)؛ ب- مجموعه‌ای از طرح‌های تدوین شده برای تعامل با افکار

1. Prime Ministeri Modi

2. India's Ministry of External Affairs (MEA)

۳. Flickr یکی از بزرگترین سایت‌های اشتراک‌گذاری تصویر و ویدیو است که در سال ۲۰۰۵ توسط یاهو

خریداری شد. آدرس وبگاه flickr.com

عمومی داخلی^۱ و خارجی^۲؛ پ- طراحی برنامه‌هایی برای برقراری گفتگوهای برجسته^۳ با اندیشکده‌های خارجی بویژه موسسه بین‌المللی مطالعات استراتژیک مستقر در لندن. اگرچه این نوآوری‌ها بی‌بدیل و بسیار تازه هستند اما به هر حال هند همواره دستی توانا در عرصه دیپلماسی عمومی و سایر ابزارهای قدرت نرم، برای تامین اهداف سیاست خارجی خود داشته است. پس از استقلال، هند منابع قابل توجهی را صرف گفتگوهای سطح بالا، مبادلات فکری و فرهنگی و برقراری کنفرانس‌ها کرد و از دیرباز تاکنون به دنبال تاثیرگذاری بر مردم و دولت‌ها با استفاده از دیپلماسی باز^۴ و ترغیب اخلاقی^۵ بود. دیپلماسی نوین هند در سه روش از رویه قدیمی دیپلماسی عمومی فاصله می‌گیرد؛ اول اینکه دیپلماسی عمومی نوین هند فعالانه در جستجوی مخاطبان جدید در داخل هند، در غرب (جوامع دیاسپورای هندی در خارج از کشور) و در جهان در حال توسعه (به دنبال تمرکز بر سازمان‌های مهم در نزدیک هند و کشورهای جنوب دارای منابع غنی) می‌باشد. دوم اینکه مقامات هندی تلاش می‌کنند تا با طرح گفتگو با جوامع و نخبگان خارج از دهلی‌نو، فرآیند تصمیم‌گیری سیاست خارجی خود را بازتر و دموکراتیک‌تر نشان دهند. نکته سوم اینکه اهتمام بر کاربست رسانه‌های جدید برای جذب طیف متنوع مخاطبان استوار است.

فرهنگ در قلب رویه دیپلماسی عمومی هند در قرن بیست و یکم قرار دارد؛ دیپلماسی عمومی هند تا حد زیادی در گستره ارتباط برقرار کردن، ارتقا و ارائه تصویر ارزش و محصولات فرهنگ این کشور در جهت حفظ منافع سیاسی و اقتصادی، ارتقای امنیت و تقویت غرور ملی^۶ می‌شود. هندی‌ها معتقدند که تصویر هند^۷ از طریق فرهنگ بهتر منتقل خواهد شد. با تورقی در تاریخ کشور هند بخوبی می‌توان دریافت که این کشور همواره اهمیت شایانی به حوزه‌های فرهنگی خود (شامل ادبیات،^۸ هنرهای زیبایی^۱، موسیقی کلاسیک، مذهب، تئاتر و ...) در روابط با سایر کشورهای آسیایی داشته است.

-
1. Domestic Public Opinion
  2. Foreign Public Opinion
  3. High Profile Dialogues
  4. Open Diplomacy
  5. Moral Suasion
  6. Strengthen National Pride
  7. India's Image
  8. Literature

عناصر فرهنگی هند-بودایی، قرن‌ها سیطره اسلامی بر این کشور و ارتباط با نهادها و ایده‌های اروپایی توانسته پایه‌های مستحکم فرهنگی را برای هند به ارمغان بیاورد؛ گستردگی در تنوع عرصه‌های فرهنگی این کشور، امکان تمهیدات لازم برای تاثیرگذاری موثرتر در حوزه‌های دیپلماسی عمومی را بوجود آورده است. آیورودا^۱، بالیوود^۲، بودیسم، رقص و موسیقی کلاسیک هندی، دیاسپورا و یوگا از جمله مهم‌ترین عناصر قدرت نرم هند می‌باشند که توسط این کشور جهت ارائه به کل جهان مورد بهره‌برداری قرار گرفته است. هند ید طولایی در زمینه دیپلماسی عمومی داشته است که به زمان نخست وزیر جواهر لعل نهرو از طریق تاکید بر هنجارها و ارزش‌هایی مانند اصل عدم تعهد^۴، استعمارزدایی^۵، توجه به الگوهای توسعه‌یافتگی و... باز می‌گردد. نهرو اهتمام داشت تا هویتی منحصر به فرد برای کشور ایجاد کند. بصورت کلی اعمال قدرت نرم همواره مورد توجه دولت‌های متعدد پس از استقلال هند قرار گرفته است. دولت هند تنها نهادی است که می‌تواند عناصر متنوع و متعدد فرهنگی این کشور را برای نیل به مقاصد سیاسی و اقتصادی و ارتقای دیپلماسی عمومی بسیج کند. دیپلماسی عمومی در مقام اجرا و پیاده‌سازی توسط دو کارگزار مهم اعمال می‌شود؛ دیپلمات‌ها و دیاسپوراها. دیپلمات‌ها در کشور هند با موفقیت در یک آزمون رقابتی توسط کمیسیون خدمات عمومی اتحادیه^۶ انتخاب می‌شوند.

وظیفه اصلی دیپلمات هندی این است که ب‌عنوان کارگزار دولت هند فعالیت‌هایی را دنبال کند که تامین‌کننده منافع ملی هند می‌باشد. در این راستا از یک دیپلمات هندی انتظاری می‌رود که روابط بین هند و کشور میزبان را در زمینه‌های مختلف مانند سیاست،

---

1. Fine Art

2. Ayurveda (Abadid.ir); (طب سنتی هند مشتمل بر داروهای گیاهی، روغن‌های مالیدنی و)

۳. Bollywood: (بالیوود از دو کلمه بمبئی و هالیوود تشکیل شده که بعنوان بزرگترین صنعت فیلم‌سازی در هند و نماینده سینمای این کشور است و در بمبئی مستقر می‌باشد؛ هالیوود- صنعت سینمای مستقر در آمریکا- و بالیوود بزرگترین غول‌های سینمایی مشهور جهان هستند که میلیاردها انسان از طریق فیلم، موسیقی، رقص، درام و... مجذوب آن می‌باشند. هالیوود و بالیوود باهم در حوزه ژانر، مکانی و ریشه‌ای، میزان تولید، زمان فیلم‌سازی و ... تفاوت‌هایی دارند).

4. Nonalignment

5. Decolonisation

6. Union Public Service Commision(UPSC)

فرهنگ، اقتصاد و... جهت تامین منافع هند با بهره‌گیری از شگردهای دیپلماسی عمومی تعمیق بخشد. یکی دیگر از وظایف مهم دیپلمات هندی این است که یک پایگاه اطلاعاتی در کشور میزبان خود باشد، رویدادها را تفسیر کند و بتواند نقش مفیدی در این زمینه از طریق برگزاری نشست‌ها، دیدارهای دوستانه، تماس‌های تلفنی و... ایجاد نماید. دیپلمات هند که یکی از مجراهای اعمال دیپلماسی عمومی این کشور می‌باشد، باید رویدادهای محلی را با در نظر گرفتن نشانه‌ها و ویژگی‌های فرهنگی^۱ تفسیر کند تا بتواند توصیه‌های متناوب و مناسبی را به وزارت خارجه هند در دهلی‌نو ارائه دهد. جهت تحقق این مهم، دیپلمات‌ها باید شبکه‌های اجتماعی^۲ گسترده‌ای را با طیف مخاطبین در سایر کشورها بوجود بیاورند. همچنین دیپلمات‌های هندی مسئولیت ترویج فرهنگ هند را در خاک کشور میزبان بر عهده دارند و این مهم را معمولاً از طریق برگزاری مهمانی، همایش، رقص، موسیقی و... انجام می‌دهند (Mazumdar, 2020: 25-34).

این تلاش‌ها در خارج از کشور به جوامع دیاسپوریک هند^۳ که در سراسر جهان پراکنده شده‌اند و نقش‌های مختلفی را در کشور میزبان بازی می‌کنند نیز گسترش می‌یابد؛ عبارتی یکی از وظایف دیپلمات‌های هندی، ایجاد رفاه برای دیاسپوراها می‌باشد. دیاسپورای هندی در کشورهای متعددی بالغ بر ۱۳۰ کشور مهاجرت کرده‌اند که ایفاکننده نقش‌های متنوعی در حوزه‌های متعدد می‌باشند. در برخی مواقع دیاسپوراهای هندی، جشن‌ها و مراسم‌هایی در خصوص اشاعه و گسترش فرهنگ هند برگزار می‌نمایند که این مراسم‌ها در ارتباط مستقیم با مولفه‌هایی مانند مذهب، زبان یا ترکیبی از این دو می‌باشد. کارویژه دیاسپورای هندی بدین صورت است که می‌تواند دروازه‌ای برای تماس دیپلمات‌ها با کشور میزبان باشند. بعلاوه دیاسپورا با اطلاع‌رسانی به دیپلمات‌ها در زمینه فرهنگ محلی کشور هدف می‌توانند یاری‌گر دیپلمات‌ها در انجام وظایف‌شان

1. Cultural Cues and Attributes

2. Social Network

۳. India Diasporic Communities: بر اساس گزارشی که از دپارتمان امور اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل منتشر شده، هند با ۱۸ میلیون نفر بیشترین جمعیت فراملی جهان و بیشترین مهاجران به خارج از کشور را دارد. این مهاجران متولد هند در سرتاسر جهان و کشورهای متنوع و بخصوص کشورهای حاشیه خلیج فارس به چشم می‌خورند که نقش عمده‌ای در رونق اقتصادی این مناطق ایفا کرده‌اند و همچنین یکی از مهمترین کارگزاران عرصه دیپلماسی عمومی هند می‌باشند.

باشند تا آنها بتوانند در محیط زیست متناسب‌تری مسئولیت‌های خود را برای برقراری تماس‌ها و دیدارها با مقامات محلی مهیا کنند. یکی دیگر از کارویژه‌های دیاسپورا در زمینه دیپلماسی عمومی، ارائه خدماتی است که از طریق شرکت‌های تجاری^۱ آنها به کارگزاران دیپلماسی عمومی هند عرضه می‌دارند و طیف این خدمات، از پذیرایی برای جشن‌های دیپلماتیک گرفته تا اقداماتی در مقیاس کلان‌تر مانند ترتیب دادن اقلام بزرگ مانند هواپیماهای اجاره شده و یا حتی ایفای نقش بعنوان یک همکار در مذاکرات را شامل می‌شود. در نتیجه نقش دیاسپورا در موفقیت دیپلمات هندی بسیار مهم است و هر دو گروه دارای حلقه‌های اجتماعی هم‌پوشان^۲ می‌باشند و رابطه همزیست‌گونه‌ای^۳ میان این دو برقرار است.

بنابراین می‌توان اذعان داشت که در برخی مواقع دیاسپوراها و دیپلمات‌ها با تشریک مساعی در خاک میزبان، می‌توانند در غالب همایش‌ها و مراسم‌های گوناگون به ترویج و تبلیغ فرهنگ هندی در اکناف جهان پردازند و از این رهگذر، مجرای اثرگذاری فرهنگ هندی را بر ذهن و قلب افکار عمومی کشور هدف باز کنند و از این طریق، نقشه راه^۴ دیپلماسی عمومی کشور خود را تدوین می‌کنند (Komath, 2021: 84-85). دیاسپورای هندی تاثیر زیادی بر کشورهای عربی خلیج فارس دارند. هند از دهه ۱۹۸۰ در زمینه حقوق دیاسپورا با کشورهای عربی توافق‌نامه‌های گوناگونی را امضا کرده است. در میان کشورهای عربی حوزه خلیج فارس، بیشترین تعداد دیاسپورای هند در کشورهای عمان، امارات و عربستان سعودی وجود دارند (jahanesanat.ir, 1400).

دیپلماسی فرهنگی به مثابه یکی از مهم‌ترین عناصر اصلی دیپلماسی عمومی هند برای پیشبرد منافع این کشور در زمینه‌های سیاسی، تجاری و استراتژیک محسوب می‌شود. شورای روابط فرهنگی هند^۵ - که بعدها به مراکز فرهنگی ویوکانادا^۶، تغییر نام داد - نهادی پیشرو جهت اعمال دیپلماسی فرهنگی هند می‌باشد. رئیس موسس^۷ این شورا،

1. Commercial Enterprise of Diaspora
2. Overlapping Social Circles
3. Symbiotic Relationship
4. Road Map
5. Indian Council for Cultural Relation (ICCR)
6. Vivekanada Cultural Cenure
7. Founder President

مولانا ابوالکلام آزاد، است؛ هدف این شورا احیا و تقویت روابط فرهنگی و ایجاد تفاهم متقابل بین هند و سایر کشورها به منظور ارتقای آگاهی و بسترسازی جهت احترام و ستایش فرهنگ هند است. در راستای ترویج فرهنگ هند در سایر کشورها، این شورا دارای ۳۷ مرکز فرهنگی در کشورهای خارجی می‌باشد؛ این شورا در زمینه گستراندن یوگا، ودا، سانسکریت، کوچیپودی^۱، کاتاک^۲، ادیسی، زبان هندی و ... فعالیت می‌کند. شورای روابط فرهنگی هند، عهده‌دار مسئولیت‌هایی از قبیل ارتقای یوگا، برگزار کردن جشن‌های بین‌المللی تاسیس این شورا در ۱۷۲ کشور در سال ۲۰۱۹، ترویج زبان سانسکریت و هندی، تهیه و تکثیر مجلات هندی، برگزاری جشن‌های فرهنگی هندی در سایر کشورها، اعزام هیئت‌های فرهنگی^۳ به خارج از کشور و ارسال مجسمه شخصیت‌های مشهور هندی را عهده‌دار می‌باشد. مهمترین فعالیت‌های اخیر این شورا عبارتند از: گرامی‌داشت صد و پنجاهمین سالگرد تولد مهاتما گاندی در ساحت جهانی و برگزار کردن گلچینی در زمینه^۴ "حرف (روی سخن) گاندی به من چه بود" در گردهاگرد جهان با مشارکت شخصیت‌های برجسته، نصب مجسمه نیمه تنه مهاتما گاندی در ۴۰ کشور جهان. شورای روابط فرهنگی هند با استفاده از مجموعه پتانسیل‌های فرهنگ هند و ترویج مجموعه زبان‌ها و سنت‌های هندی، همواره بر ارتقای دیپلماسی فرهنگی این کشور در سایر کشورها تاکید و اهتمام دارد (Hang Nga & Hong, Quang, 2021: 292-293).

یکی دیگر از مهم‌ترین اقدامات هند در جهت تحقق دیپلماسی عمومی، توجه مضاعف هند به صنعت فیلم‌سازی است. بالیوود هند یکی از مهم‌ترین مراکز تولید فیلم نه تنها در هند بلکه در پهنه جهان است. هند نه یک بلکه چندین صنعت بزرگ فیلم‌سازی دارد که به داخل و خارج کشور در این زمینه خدمات می‌دهند. صدها تولیدکننده هندی بر سر فیلم‌سازی در هند با یکدیگر رقابت می‌کنند که این امر تولید فیلم‌های هندی را بسیار متنوع و مضاعف کرده است (Athique, 2008: 699). بازار فروش فیلم‌های هندی در اغلب کشورهای حوزه خلیج فارس رواج دارد، برخی فیلم‌های هندی در

-
1. Kuchipudi
  2. Kathak
  3. Cultural Delegation
  4. What Gundhi Means to Me

سال‌های اخیر در سینماهای عربستان سعودی اکران شدند و همواره بر روی سالن سینمای این کشور روی پرده رفتند. در امارات متحده عربی نیز همواره فیلم‌های هندی در صدر جدول فیلم‌های پرفروش گیشه امارات متحده عربی قرار دارد (aftabnews.ir, 1397). علاوه بر صنعت فیلم‌سازی، هند از ۱۰۴ زبان برای پخش رادیویی بهره می‌گیرد که این امر نیز می‌تواند یکی از مولفه‌های بسترساز مهم جهت موفقیت این کشور در زمینه دیپلماسی عمومی شود (Mehta, 2019: 105). شایان ذکر است که اقدامات مذکور دولت هند در راستای تحقق منافع ملی این کشور از رهگذر دیپلماسی عمومی می‌باشد؛ بنابراین جای شگرفی نیست که این کشور، نوین‌ترین تاکتیک‌های دیپلماسی عمومی را در کشورهای عرب حوزه خلیج فارس بکار گیرد. با روشن شدن اهداف، برنامه‌ها و تاکتیک‌های دو کشور در عرصه دیپلماسی عمومی، می‌تواند که در بخش بعد به وجوه افتراق و اشتراک دیپلماسی عمومی این دو کشور پرداخته شود.

وجوه افتراق و اشتراک دیپلماسی عمومی هند و چین

در این پژوهش تلاش شده دیپلماسی عمومی دو کشور مورد کنکاش و بررسی قرار گیرد؛ در ادامه مباحث سعی می‌شود تا وجوه افتراق و اشتراک دو کشور در این عرصه احصاء شود. جهت درک وجوه افتراق و اشتراک دو کشور باید همواره به درک، هدف و ابزار دیپلماسی عمومی دو کشور توجه کرد.

در خصوص وجوه اشتراک دیپلماسی عمومی دو کشور هند و چین در عرصه دیپلماسی عمومی، می‌توان چنین اذعان داشت که اولین وجوه مشترک دیپلماسی عمومی چین و هند، مبادرت به کاربست دیپلماسی عمومی از رهگذر روش‌های مختلف می‌باشد که این شیوه‌ها در نهایت به مداخله سیاسی در زمینه امور داخلی کشورها ختم نمی‌شود، عبارتی هند و چین همواره کوشش نموده‌اند تا از رهگذر دیپلماسی عمومی به بسترسازی لازم جهت تحقق منافع و اهداف ملی مبادرت ورزند اما این اهداف منجر به دخالت‌های سیاسی در امور داخلی کشورها منتهی نشده است. نکته دیگر وجه اشتراک دیپلماسی عمومی دو کشور شامل این مهم می‌شود که دو کشور هند و چین در دستگاه سیاست خارجی خود همواره به سازوکارهای دیپلماتیکی و بالاخص دیپلماسی عمومی توجه داشته‌اند و خواهان نیل به مقصود و منافع ملی خود از رهگذر دیپلماسی عمومی بوده‌اند.

نکته نهایی مشترک فعالیت‌های دیپلماتیک دو کشور در زمینه کاربست دیپلماسی عمومی می‌باشد؛ تمرکز و توجه بسیار زیاد هر دو کشور به زبان و ادبیات خود و همچنین اقدام به ترویج آن به طرق گوناگون می‌باشد. گویا هر دو کشور همواره به جد در بهره‌گیری از مولفه‌های فرهنگی بالاخص عناصر زبان و ادبیات خود اهتمام داشته‌اند بنابراین می‌توان ادعا نمود که از میان مجموعه ابزارهای کاربست دیپلماسی عمومی، دو کشور در توجه به کارویژه دیپلماسی فرهنگی، مشترک و هم‌داستان بوده‌اند.

وجوه افتراق دو کشور هند و چین را در عرصه دیپلماسی عمومی می‌توان بدین شیوه بیان نمود که دو کشور به لحاظ سبقه استفاده از دیپلماسی عمومی با یکدیگر تفاوت دارند، بنابر پژوهش‌هایی که به تفصیل در مطالب بالا بیان شد، هند سبقه طولانی‌تری در کاربست و توجه به دیپلماسی عمومی دارد. به لحاظ تاریخمندی، هند تجربه بیشتری در این عرصه دارد خصوصاً با در نظر گرفتن سبقه صنعت فیلم‌سازی این کشور که به اشاعه مستقیم هنجارها و فرهنگ هندی می‌انجامد. وجه دیگر افتراق شامل این نکته می‌شود که جمهوری خلق چین بر اساس پژوهش‌هایی که انجام شده، در زمینه تبادلات دانشجویی و ترویج آکادمیک زبان و ادبیات چینی بویژه در قالب موسسه کنفوسیوس بسیار موفق عمل کرده است. اگرچه هند نیز در این عرصه با تاسیس شورای روابط فرهنگی تلاش داشته به اقدامات مشابه در این راستا دست یازد اما میزان اثرگذاری و گستردگی موسسه کنفوسیوس بسیار چشمگیرتر از شورای روابط فرهنگی هند می‌باشد. بعد افتراق دیگر این می‌باشد که هند ید طولایی در زمینه صنعت فیلم‌سازی دارد و اثرگذاری آن بر حوزه‌های فرهنگی کشورهای عرب خاورمیانه پوشیده نیست؛ در صنعت فیلم‌سازی و سبقه و تجربه‌ای که هند در این زمینه دارد بسیار برجسته‌تر از جمهوری خلق چین است. نکته بعد اینکه یکی از مولفه‌های بسیار با اهمیت اثرگذاری دیپلماسی عمومی هند در کشورهای هدف، فعالیت‌های دیاسپورای هند است که فعالیت‌های گسترده اقتصادی‌شان می‌تواند بازتاب فرهنگ هند نیز باشد. بعلاوه آنها در این عرصه همواره یاری‌گر دیپلمات‌های هندی بوده‌اند. در حالی که جمهوری خلق چین در عرصه دیاسپوریک، پتانسیل هند را ندارد. آخرین وجه افتراق دو کشور شامل این نکته می‌شود که جمهوری خلق چین از طریق ابتکار "کمربند-جاده" که طرحی اقتصادی در راستای منافع چین است، سعی دارد تا از رهگذر دیپلماسی اقتصادی و ایجاد همکاری‌های اقتصادی در این عرصه،

زمینه‌سازی لازم را جهت مفاهیم‌های سیاسی و دیدارهای دوستانه ایجاد کند؛ بنابراین این طرح می‌تواند بستر ساز کاربست موثرتر دیپلماسی عمومی شود چرا که تمهیدات لازم را جهت گفتگو و ایجاد منافع مشترک مهیا می‌کند. در حالی که هند به چنین طرح بزرگ مشابهی متوسل نشده است، اگرچه جوامع دیاسپوریک هند کارویژه اقتصادی دارند که می‌تواند در بازه بلندمدت بستر موفقیت دیپلماسی عمومی هند را تمهید کنند اما هند در قالب طرح اقتصادی کلانی چون کمربند-جاده نتوانسته با چین در این راستا همگام شود. در جدول ذیل جهت تفهیم کامل‌تر، وجوه افتراق و اشتراک دیپلماسی عمومی دو کشور هند و چین به اختصار بیان می‌شود.

وجه اشتراک دیپلماسی عمومی هند و چین	وجه افتراق دیپلماسی عمومی هند و چین
هند و چین به کاربست دو مولفه زبان و ادبیات در رویه دیپلماسی عمومی مبادرت نموده‌اند.	هند نسبت به چین سابقه طولانی‌تری در زمینه دیپلماسی عمومی دارد.
دو کشور هند و چین در راستای کاربست دیپلماسی عمومی خود، به مداخله سیاسی در امور داخلی کشورها مبادرت نمی‌نمایند.	میزان اثرگذاری و موفقیت چین در زمینه تبادلات دانشجویی نسبت به هند بیشتر می‌باشد.
تاکید بر کاربست دیپلماسی عمومی بعنوان ابزاری نوین در عرصه سیاست خارجی توسط در سیاست خارجی چین و هند ملاحظه می‌شود.	فعالیت جوامع دیاسپوریک هند در زمینه دیپلماسی عمومی بسیار چشم‌گیر بوده است اما چین در این راستا در قیاس با هند موفق عمل نکرده است.
	اثرگذاری صنعت فیلم‌سازی هند در خاورمیانه نسبت به چین بیشتر است.
	چین با طرح کمربند جاده کوشش نموده است تا از رهگذر دیپلماسی اقتصادی، بستر دیپلماسی عمومی را تمهید سازد اما هند به چنین طرح‌های مشابه اقتصادی متوسل نشده است.

دیپلماسی عمومی چین و هند در کشورهای عرب خلیج فارس و پیامدهای آن برای ایران

نکته‌ای که چین و هند و همچنین جامعه هدف دیپلماسی عمومی این دو کشور - کشورهای عرب حوزه خلیج فارس - را برای جمهوری اسلامی ایران حائز اهمیت

می‌کند، نظریه همسایگی^۱ می‌باشد. همسایه، عنصر سازنده نظم و تعاملات بافت منطقه‌ای در صحنه روابط بین‌الملل می‌باشد و در عین حال حاوی هویت و ماهیتی مستقل است (طاهایی و موسوی‌نیا، ۱۳۹۲: ۳). منطقه متشکل از چند همسایه می‌باشد. اهمیت همسایگی به آن اندازه غیرقابل اغماض است که غیرمستقیم در تئوری‌های مهم امنیتی نیز از آن یاد می‌شود مانند تئوری مجموعه امنیت منطقه‌ای باری بوزان که بر اساس آن نمی‌توان به سطح ملی در مباحث امنیتی اکتفا کرد و هیچ دولتی تنها متکی بر خود نیست و امنیت هر کشوری در بافت منطقه به امنیت کشور دیگر مرتبط می‌شود و وابستگی متقابل شکل گرفته میان کشورها به قدری محکم است که نمی‌توان امنیت آنها را جدا از هم متصور شد (نورمحمدی و فصیحی، ۱۳۹۷: ۱۵۸). فراتر از قلمرو تئوریک، در عرصه پراکتیکال نیز نگاهی که دولت ج.ا.ایران به همسایگان خود دارد می‌تواند مقدمه‌ای بر آغاز دوستی و دشمنی باشد که این مفاهیم نیز از مفاهیم بنیادین روابط بین‌الملل است. شناخت شاکله دیپلماسی عمومی هند و چین می‌تواند به نگاهی که دولت ج.ا.ایران به سیاست خارجی این دو کشور دارد، قوام بخشد و بسترساز کنش‌گری عقلایی این کشور در بافت منطقه خلیج فارس شود. نکته‌ای که امروزه بر هیچ بازیگر عقلایی در روابط بین‌الملل پوشیده نیست، اهمیت مسئله همسایگی است، به عبارتی دیگر اگر دولتی بخواهد با صرف نگاه درون‌گرا به بسط منافع و ارتقای جایگاه خود و یا گسترش نفوذ خود در منطقه برسد، با چالش‌ها و دشواری‌های متعددی روبه‌رو خواهد شد.

از آنجایی که چین و هند بعنوان دو قدرت نوظهور آسیایی به کشورهای عرب حوزه خلیج فارس متمایل می‌باشند، در نظر گرفتن دیپلماسی عمومی این دو کشور حائز اهمیت می‌باشد، به علاوه کاربرت دیپلماسی عمومی در این کشورها می‌تواند به معنای اخص کلمه متضمن فرصت‌ها و چالش‌هایی برای ج.ا.ایران می‌باشد که می‌بایست به آن پرداخت. ذیلاً به این فرصت‌ها و چالش‌ها خواهیم پرداخت:

الف- نکته اول متضمن بازتاب کلی این روابط می‌باشد که عبارت از کاربرت دیپلماسی عمومی برای بسط روابط به ذات مثمرتر از بکارگیری روش‌های خشونت‌آمیز و زورگویانه در بافت منطقه است. به علاوه کاربرت دیپلماسی عمومی توسط دو کشور

نوظهور آسیایی منجر به جلب توجه سایر کشورها و الگوبرداری آنها و در نتیجه کاهش اقبال به روش‌های خشونت‌آمیز و اعمال چهره‌عریان قدرت می‌شود.

ب- نکته دوم که حاوی بازتاب مستقیم و اختصاصی برای ج.ا.ایران می‌باشد عبارت است از اینکه چین و هند که مواضع سازگارانه‌تری نسبت به ج.ا.ایران دارند با رخنه در کشورهای عرب خلیج فارس، عرصه را بر نفوذ موثر کشورهای غربی تنگ می‌نمایند اگرچه عرصه کامل بر کشورهای غربی بسته نخواهد شد. بعبارتی دیگر اگر کشورهای که بار ایدئولوژیک رادیکال و منافی ایدئولوژی ج.ا.ایران و تنش‌های بنیادین اساسی با این کشور ندارند، در جامعه کشورهای هدف نفوذ کنند، باعث می‌شود کشورهای عرب حوزه خلیج فارس کمتر به آلترناتیوی نظیر کشورهای غربی روی آورند. بنابراین هرچه قدر مواضع چین و هند با این کشورها نزدیک‌تر باشد، توانایی چانه‌زنی ج.ا.ایران بیشتر و حل مشکلات و تنش‌ها محتمل‌تر خواهد بود.

پ- ج.ا.ایران با مطالعه و بررسی شیوه‌ها و استراتژی‌های کاربست دیپلماسی عمومی دو کشور هند و چین می‌تواند به اطلاعات موثرتری در زمینه دیپلماسی عمومی نائل شده و به شیوه‌های درست و نادرست کاربست دیپلماسی عمومی واقف شود و در نتیجه در سیاست خارجی خود از روش‌های درست دو کشور الگوبرداری کرده و از روش‌های نادرست آن دوری گزیند.

اگر کشورهای حوزه خلیج فارس که دارای منابع غنی نفت و انرژی هستند، تحت نفوذ کشورهای هند و چین قرار گیرند، تهدیداتی نیز برای ایران رقم خواهد خورد که عبارتند از:

الف- هند و چین با نفوذ در کشورهای عرب خلیج فارس و اعمال دیپلماسی عمومی در این کشورها، آنها را به به سمت خود متمایل می‌کنند. هند در سیاست خارجی خود متمایل به غرب می‌باشد به علاوه چین نیز کشوری با بار ایدئولوژیک کمونیستی است که در سیاست‌های اعلامی خود بر عدم مداخله در امور داخلی کشورها تاکید کرده است اما واقعیت امر حاکی از آن است که این کشور به طرق ماهرانه‌ای به اعمال نفوذ در این کشورها از طریق سازوکارهای قدرت نرم پرداخته است؛ بنابراین این دو کشور می‌توانند تهدیدات و چالش‌هایی برای مفاهیم اعتقادی اسلامی ج.ا.ایران بوجود بیاورند و عرصه را برای نفوذ ج.ا.ایران تنگ کنند (نریمانی، اخوان، صادقی، ۱۳۹۷: ۱۸۱).

ب- در صورت کاربست موفقیت‌آمیز دیپلماسی عمومی هند و چین در کشورهای عرب حوزه خلیج فارس، فرصت برای کنش‌گری ج.ا.ایران در کشورهای مدنظر کم‌تر شده و در نتیجه احتمال گسترش نفوذ در منطقه و ارتقای جایگاه و تامین منافع ج.ا.ایران دشوار می‌شود.

با توجه به مباحث مذکور می‌توان اظهار داشت که ظهور دو کشور مهم آسیایی در منطقه هم متضمن منافع و همچنین مضراتی برای ج.ا.ایران است. بنابراین می‌طلبد که ایران همواره به بررسی دیپلماسی عمومی این دو کشور نوظهور آسیایی اهتمام ورزد و با بررسی بازتاب‌های مثبت و منفی آن به اتخاذ سیاست‌گذاری‌های مناسبی در جهت تامین منافع ملی خود مبادرت نماید.

نتیجه‌گیری

دیپلماسی عمومی که بعنوان ابزار نوین سیاست خارجی مورد توجه دو کشور هند و چین قرار گرفته است، همواره در راستای سیاست‌های کلی این دو کشور قوام یافته است. یافته‌های پژوهش عبارتند از: الف- تمرکز دو کشور هند و چین بر اهمیت کاربست دیپلماسی عمومی در دستگاه سیاست خارجی، ب- عدم مداخله سیاسی هند و چین در امور داخلی کشورها در راستای کاربست دیپلماسی عمومی، پ- کاربرد زبان، ادبیات و فرهنگ از وجوه اشتراک دیپلماسی عمومی دو کشور محسوب می‌شود.

وجوه افتراق کاربست دیپلماسی دو کشور شامل این موارد می‌باشد: الف- هر دو کشور درک مشترکی در زمینه اهمیت دیپلماسی عمومی دارند، ب- هر دو کشور به معنای عام کلمه، هدف مشترکی از کاربست دیپلماسی عمومی دارند که مشتمل بر افزایش قدرت ملی و ارتقای سطح تاثیرگذاری می‌باشد، پ- در عرصه دیپلماسی عمومی برای هر دو کشور، زبان و ادبیات و ترویج آن حائز اهمیت است. وجوه افتراق هند و چین در زمینه دیپلماسی عمومی عبارت است از: الف- به لحاظ سبقه تاریخی، هند تجربه بیشتری در زمینه کاربست دیپلماسی عمومی دارد، ب- اگرچه هر دو کشور به ترویج زبان و ادبیات خود نظر داشته‌اند اما چین این اقدام را به واسطه موسسه کنفوسیوس، موفقیت‌آمیزتر اعمال کرده است، پ- میزان موفقیت هند در عرصه فیلم‌سازی از دیرباز تاکنون نسبت به جمهوری خلق چین بیشتر است، پ- هند جوامع

دیاسپوریک فعالی در اکناف جهان دارد که می‌تواند نقش یاری‌گرایانه‌ای در ارتقای دیپلماسی عمومی هند و دیپلمات‌های آن داشته باشد، ت- چین از طریق ابتکار کمربند- جاده سعی دارد از طریق طرح‌های اقتصادی در زمینه دیدارهای دوستانه دو کشور و در نتیجه ایجاد مفاهیم‌های سیاسی، بسترسازی کند در حالی که هند چنین رویکردی در دیپلماسی عمومی خود نداشته است. شایان ذکر است که دیپلماسی عمومی دو کشور نوظهور آسیایی، متضمن فرصت‌ها و تهدیداتی برای ج.ا.ایران است که در متن مقاله به آن پرداخته شده است. بنابراین اهتمام به این موارد می‌تواند شناخت لازم را برای جمهوری اسلامی در راستای سیاست‌گذاری مطلوب در روابط با دو کشور و همچنین کشورهای همسایه عرب حوزه خلیج فارس فراهم آورد که در شرایط کنونی امری ضروری به منظور تعدیل تنش‌ها در روابط همسایگی و منطقه قلمداد می‌گردد.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

ORCID

Majidreza Momeni

<https://orcid.org/0000-0003-1544-9217>

Narges Khangolzadeh

<https://orcid.org/0000-0002-0481-8809>

Sangroodi

منابع

- پژوهشکده اطلاعات و امنیت، (۱۳۸۷)، *دیپلماسی عمومی*، تهران: نشر دانشکده و پژوهشکده اطلاعات و امنیت.
- پورحسن، ناصر، (۱۳۹۰)، «دیپلماسی عمومی نوین و دفاع همه‌جانبه»، *فصلنامه راهبرد دفاعی*، تابستان، شماره ۳۳.
- جعفری، علی‌اکبر، ذوالفقاری، وحید، (۱۳۹۶)، *خاورمیانه و امنیت بین‌الملل، قدرت‌های منطقه‌ای و بین‌المللی*، بابل: نشر دانشگاه مازندران.
- خسروی، افسانه، علی‌اکبر رزمجو و عنیتی شبکلائی، علی، (۱۳۹۳)، «دیپلماسی عمومی جدید؛ بسترساز قدرت دیپلماسی رسانه‌ایم»، *فصلنامه تحقیقات سیاسی بین‌المللی*، بهار، شماره ۲۲.

- رضایی، ناصر، (۱۳۹۳)، «تحلیل جایگاه دیپلماسی عمومی در گردشگری ایران»، فصلنامه ژئوپلیتیک، تابستان، شماره ۲.
- رحمانی، منصور، (۱۳۹۴)، «دیپلماسی عمومی و سیاست خارجی»، نشریه مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری، بهار، شماره ۱۵.
- شیخ‌الاسلامی، محمد، نوری، حامد، (۱۳۹۶)، دیپلماسی عمومی، تهران: نشر وزارت خارجه.
- طاهایی، سید جواد و سید رضا موسوی‌نیا، (۱۳۹۲)، «همسایگی؛ نظریه‌ای برای سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران»، پژوهش‌های سیاست‌اسلامی، اسفند، شماره ۴.
- کوهکن، علیرضا و نزاکنی، فرخنده، (۱۳۹۳)، «دیپلماسی عمومی در سیاست خارجی عربستان»، فصلنامه سیاست جهانی، پاییز، شماره ۳.
- نریمانی، گلناز، اخوان کاظمی، مسعود، صادقی، سیدشمس‌الدین، (۱۳۹۷)، «تحلیلی بر راهبردها و ابزارهای تحکیم و گسترش قدرت نرم چین»، فصلنامه مطالعات روابط بین‌الملل، پاییز، شماره ۴۳.
- نورمحمدی، مرتضی، فصیحی دولت‌شاهی، محمدعارف، (۱۳۹۷)، «کاربست نظریه مجموعه امنیت منطقه‌ای در تحلیل مسائل و الگوهای روابط در جنوب آسیا»، رهیافت‌های سیاسی و بین‌المللی، زمستان، شماره ۳.
- هادیان، ناصر، احدی، افسانه، (۱۳۸۸)، «جایگاه مفهوم دیپلماسی عمومی»، فصلنامه بین‌المللی روابط خارجی، زمستان، شماره ۳.
- اولین فیلم هندی در سینماهای عربستان اکران شد، تاریخ بازدید ۲۰ مهر ۱۴۰۱، <https://Aftabnews.ir>, (1397).
- هند بزرگترین دیاسپورا در جهان، تاریخ بازدید ۲۱ تیر ۱۴۰۰، <https://jhanesanat.ir>.

References

- Atheque, Adrian, (2008), “The Global Dynamics of Indian Media Piracy; Export. Markets, Playback Media and the Informal Economy”, *Media CULTURE AND Society*, Vol. 30 (5).
- Chaziza, Mordechai, (2020), *China’s Public Diplomacy; The Belt and Road Strategic Paternship*, Chicago: Sussex Academic Press.
- Chen, Dongiang, Ha, Wei, (2020), “Are Confucius Institutes Building Blocks or Stumbling Blocks for Foreign Students in China; an Empirical

Study of 190 Countries (1999-2015)", *Journals.sagepub.com*, Volume 3, Issue 2.

- Dursey, James, (2019), *China and Middle East; Venturing in to the Maelstrom*, S. Rajaratnam School of International Studies, Singapore: Nanyang Technological University.
- India has the Largest Diaspora in the World, Accessed Date 12 July (2021), <https://jhanesanat.ir>.
- Information and Security Research Institute, (2008), *Public Diplomacy*, Tehran: Publication of the Faculty and Research Institute of Information and Security. [In Persian]
- Jafary, Aliakbar, Zolfaghary, Vahid, (2017), *The Middle East and International Security, Regional and International Power*, Mazandaran University Press. [In Persian]
- Khosravi, Afsaneh, Razmjoo, Aliakbar, Shabkolae, Ali, (2014), "New Public Diplomacy; The Foundation of Power in Media Diplomacy", *International Political Research Quarterly*, No. 22. [In Persian]
- Komath, Aswath, (2021), "Localities in State Diplomacy; A Study on Cultural Immersion and Its Effects on the Indian Foreign Service", *India Quarterly*, Sagepub.com, Volume. 77, Issue 1.
- Koohkan, Alireza, Nezakati, Farkhondeh, (2014), "Public Diplomacy in Saudi Foreign Policy", *World Politics Quarterly*, No. 3. [In Persian]
- Lioring, Ma, (2010), "China's Cultural and Public Diplomacy to Countries in the Middle East", *Journal of Middle Eastern and Islamic Studies*, Volume. 4, Issue 2.
- Mazumdar, Arijit, (2020), "India's Public Diplomacy in the Twenty-first Century; Components, Objectives and Challenges", *India Quarterly: A Journal of International Affairs*, *Journals.sagepub.com*.
- Mehta, Smith, (2020), "Localization, Diversification and Heterogeneity; Understanding the Linguistic and Cultural Logics of Indian New Media", *International Journal of Cultural Studies*, Vol. 23.

- Metzgar, T. Emily, (2013), “The Chinese Media Reciprocity Act; Public Diplomacy and the Us-Chinese Relationships”, *Place Brandin and Public Diplomacy*, Volume. 9, Issue 2.
- Narimani, Golnaz, Akhavan, Masoud, Sadeghi, Seyed Shamsoddin, (2018), “An Analysis of Strategies and Tools to Consolidate and Expand China’s Soft Power”, *International Relations Studies Quarterly*, No. 43. [In Persian]
- Nourmohammadi, Morteza, Fasihi, Mohammad Aref, (2018), “The Application of Regional Security Complex Theory in the Analysis of Problems and Patterns of Relations in South Asia”, *Politican and International Approaches*, No. 3. [In Persian]
- Pourhassan, Naser, (2011), “Modern Public Diplomacy and Comprehensive Defense”, *Defense Strategy Quarterly*, No. 33. [In Persian]
- Rahmani, Mansoor, (2015), “Public Diplomacy and Foreign Policy”, *Journal of Strategic Policy Studies*, No. 15. [In Persian]
- Sheikholeslami, Mohammad, Nouri, Hamed, (2017), *Public Diplomacy*, Tehran: Ministry of Foreign Affairs Publication. [In Persian]
- Tahaei, Seyed Javad, Mousavinia, Seyed Reza, (2013), “Neighborhood a Theory for the Foreign Policy of the Islamic Republic of Iran”, *Islamic Politics Research*, Volume. 4. [In Persian]
- Wang, Yiewei, (2008), *Public Diplomacy and the Rise of Chinese Soft Power*, China: Fudan University, Sage Publication, .
- Hadian, Naser, Ahadi, Afsaneh, (2009), “The Position of the Concept of Public Diplomacy”, *International Quarterly Journals of Foreign Relations*, No. 3. [In Persian]
- Hang Nga, LE Thi, Hong Quang, Triue, (2021), “Public Diplomacy in Strengthening India; Vietnam Relations”, *India Quarterly*, Journals. sagepub.com, Volume. 77, Issue 2.

- Harting, Falk, (2015), "Communicating China to the World; Confucius Institutes and China's Strategic Narratives", *Frankfurt Inter-Centre-Programme on New African-Asian Interactions (AFRASO) Goethe University*, Vol. 35, Issue (3-4).
- Horesh, Niv, (2016), "Toward Well-Oiled Relations? China's Presence in the Middle East Following the Arab Spring", *The Nottingham China Policy Institute Series*.
- Horesh, Niv, Ehteshami, Anoushirvan, (2018), "China's Presence in the Middle East; The Implications of the One Belt-One Road Initiatives", *Durham Modern Middle East and Islamic World Series*.
- Malhotra, S., (2015), "EU-India Relations: A Soft Power Approach", *European Institute for Asian Studies*.
- Rezaee, Naser, (2014), "Analysis of the Position of Public Diplomacy in Iranian Tourism", *Geopitic Quarterly*, No. 2. [In Persian]
- The First Indian Movie Was Released in Saudi Cinemas, Accessed date 12 October (2021), <https://Aftabnews.ir>, (1397).
- Yuan, Zhenjie, Guo, Junwanguo, (2016), "Confucius Institutes and the Limitations of China's Global Cultural Network", *China Information*, Volume. 30, Issue 2.

